

ПОЗОРИЩЕ

© Добромир Байчев, автор

© Дамян Дамянов, художник на корицата

© Сиела Норма АД

София • 2021

ISBN: 978-954-28-3492-2

ДОБРОМИР БАЙЧЕВ

ПОЗОРКЩЕ

@ciela

Всяка прилика с действителни
лица и събития е случайна.

Да, този свят е сцена,
където всички хора са актьори
и всеки има миг, във който трябва
да влезе и излезе; и играе
различни роли.

Уилям Шекспир¹

¹ Превод: Валери Петров.

Х о р

Край брега егейски почва нашта драма.

*Дали ще бъде тя трагедия горчива,
или комедия, приятна за вкуса?*

Или и двете?

Сами си преценете.

*Без повече слова, защото Чехов учи,
че краткостта сестра е на таланта.*

И нека ви представим протагониста наш –

Костас Папуляс.

*Да, Папуляс му е името като на президента
бивш²!*

Двоицата роднинска връзка нямат, даже хич!

² Каролос Папуляс – президент на Гърция от 2005 – 2015 г.

1

Топла лятна вечер властваше над живописното пристанище на Солун. Откъм залива подухваше свеж бриз и носеше дъха на водорасли, пресни миди и разлят мазут – така както го бе носил и предните няколко хилядолетия (с изключение на мазута).

Националният театър на Северна Гърция бе разположен само на стотина-двеста метра от крайбрежната алея, недалеч от емблемата на града – Бялата кула. Фасадата на театъра сияеше в нощта, изящно озарена отвътре от множество осветителни тела, скрити в мраморните ниши и зад балюстрадите. Цялата тази електрическа прелест струеше в мрака, придавайки огнен ореол на и без това достолепната сграда. Нямаше как да погледнеш Националния театър и да не възкликнеш: „Ето *това* е храм на Изкуството!“.

По улицата напред-назад пърпореха мотоциклети. Във въздуха се носеше аромат на октопод на плоча от градината на близък ресторант. Млади влюбени двойки, хванати за ръце, правеха тегели по тротоара. Девоите бърбеха оживено, ближейки сладоледи във фунийки, а кавалерите им се преструваха, че ги слушат, и си мислеха дали ще им излезе късметът по-късно.

В това време в декадентски разточителния интериор на театъра, в една от облицованите в червен плюш ложи на балкона, седеше Костас Папуляс. Да кажем, че нашият човек приличаше на средностатистически грък, ще е чисто подценяване. Той бе *олицетворение* на гръцкия мъж на средна възраст – нисък, мургав, оплешивяващ, с мустаци и деликатно шкембенце, току-що прехвърлил 50-те. Ако съберете в една стая тримата най-талантливи карикатуристи на Гърция, раздадете им хартия, туш, пера и им кажете: „Таланти, нарисувайте ми Типичния Грък“, то техните шаржове до един ще изобразят нещо много сходно на физиономията на Костас Папуляс.

До него в удобното кресло се бе облегнала съпругата му Евридики, която – уви – също не блестеше с визия. Тя бе къдрава, грозновата жена на 45 с воднисти, леко раздалечени очи. Гърбавичък нос слагаше финалния щрих на типичния ѝ средиземноморски профил.

Костас гледаше сцената с блеснали очи. Одухотвореното му лице издаваше, че театърът живо го вълнува. Той очевидно знаеше наизуст текста на пиесата, защото от време на време беззвучно „суфлираше“ репликите на актьорите. На сцената се играеше „Антигона“ от Софокъл и Костас далеч не бе единственият под хипнотичното въздействие на Софокълвия текст. Зрителите в запълнената до последното място затъмнена зала следяха представлението със затаен дъх.

Евридики обаче скучаеше зверски в ложата. Тя се прозя (за трети или четвърти път тази вечер) и скришом извади телефона от дамската си чанта. Плъзна показалец по дисплея и отвори интернет брауъра. Костас моментално забеляза сиянието от екрана и я скастри шепнешком:

- Евридики, за бога! Прибери го!
- Скучно ми е – оплака се тя.
- Имай малко уважение към труда на актьорите!

Костас ѝ изтръгна телефона от ръцете и припряно угаси екрана. Но вече бе късно. От седалката зад тях се наведе достолепна дама в лилава рокля и осеяно с лунички деколте и им изшътка:

- Засрамете се! Намирате се в театър!

Костас само дето не потъна в земята от срам. Той побърза да се извини на матроната с жестове. Отново се съсредоточи в пиесата. До него Евридики се зазяпа в сцената с безмерна досада. Прозя се за четвърти или пети път.

Зрителите напускаха сградата през главния вход след края на постановката, разпалено коментирайки видяното. На излизане от театъра Костас, едва сдържайки гнева си, смъмри жена си:

- Как можа да ме изложиш така?!
- Какво толкова е станало? – учуди се Евридики.

– Не разбираш ли, че това е недопустимо! – гневеше се Костас. – В тъмния салон актьорите виждат чак от сцената как свети дисплеят на скапания ти телефон, защото ти е скимнало да ровичкаш един господ знае какво вътре!

– Я стига! – сопна му се Евридики. – Само за секунда го включих, за да разбера кого са елиминирали от MasterChef.

– MasterChef! – кипна Костас. – Аз те водя да се насладиш на голямото, класическото изкуство, а на теб в главата ти са някакви... манджи!

Тук Евридики също започна да губи търпение.

– Не са манджи, а *гурме*! Haute cuisine³! Тази вечер участниците трябваше да приготвят див лаврак и бургундски охлюви.

Това вбеси Костас още повече.

– Това ли те вълнува повече от Антигона?! Скапаният бургундски лаврак! И скапаните диви охлюви!

– Костас! Ти осъзнаваш ли, че вече за десети път ме водиш на тази пиеса?!

– Първо, не е за десети – отсече той, – а най-много за шести! И второ – ако трябва, и десет пъти ще те заведа, защото това е Националният театър на Северна Гърция! Това е *храм*!

Увлечени в кавгата, неусетно бяха стигнали до паркинга на театъра. Костас се заозърта нервно, търсеше семейния автомобил – ди-

³ Висока кухня (фр.) – кулинарен стил на най-изисканите ресторанти и хотели в света.

зелов фолксваген пасат, производство 2008-а, който пазеше като зеницата на окото си.

– Къде паркира? – попита Евридики.

– Откъде да знам къде съм паркирал! – избухна Костас. Тя осъзна, че може би бе прекалила. Хвана го за ръката и се опита да го успокои.

– Не се ядосвай де.

– Ти ме ядосваш!

Той грубо отблъсна ръката ѝ, но Евридики не се отказа. Сега тя се притисна към рамото на Костас и поглади с въртеливи движения на дланта корема му – нещо, което безотказно го успокояваше.

– Милото ми мъжле, как се разпали само за любимия си театър!

Без да спира да гали благоутробието му, тя прошепна в ухото на Костас:

– Ах, как се възбуждам, когато се ядосаш така! Няма да се караме за глупости. Утре е такъв голям ден за любимото ми мъжле!

Тя го целуна и приласка. Костас постепенно се поуспокои. Погледна я почти виновно.

– Права си. Извинявай, Евридики.

След четвърт час Костас паркира пасата пред едноетажната къща на семейство Папуляс. Докато Евридики отключваше входната врата, той плъзна длан по дупето ѝ, а тя хихикаше. Това благосклонно хихикане – знаеше от опит Костас – предвещаваше палуване в леглото по-късно. Съпрузите влязоха в дома си в отлично настроение.

Едва прекрачили прага, от вътрешността на къщата към тях се втурнаха с лай два разкошни далматинеца в разцвета на силите си. Те се радваха на Костас, скимтяха, махаха с опашки. На свой ред той ги галеше и прегръщаше.

– Розенкранц! Гилденстерн!⁴ На тати хубавците! На тати бебчетата! Скучахте ли без мен? Кажете, липсвах ли ви? Много ли?

Евридики го наблюдаваше с раздразнение отстрани, докато събуваше обувките си с висок ток.

– Понякога се чудя – изтърси тя, – ако имахме деца, тях ли щеше да обичаш повече, или тези кучета.

Костас рязко вдигна глава към нея, наранен от думите ѝ. Искаше да ѝ отвърне нещо, но

⁴ Розенкранц и Гилденстерн са персонажи от трагедията на Уилям Шекспир „Хамлет“.

в гърлото му се бе образувала буца. Без да го погледне, Евридики влезе навътре в къщата. Розенкранц лавна късо и неодобрително след нея, след което завъртя глава и загледа стопанина си с нямо очакване. Гилденстерн не бе толкова деликатен – той направо започна да драска с нокти по входната врата и заскимтя към Костас, за да му подсказе, че е време за вечерна разходка.

ВЕЧЕРЯХА КАЛМАРИ ОТ КОНСЕРВА, МАСЛИНИ и студена мусака, която Евридики уж сгръ в микровълновата, но Костас установи с неудоволствие, че неговата порция едва-едва се бе затоплила най-отгоре. Той се втренчи мрачно в жена си. Ядеше същата студена мусака вече трета поредна вечер.

Евридики в това време гребеше с лъжица от кофичка нискомаслено кисело мляко с парченца касис и гледаше на запис изпуснатото кулинарно риалити на телевизора в кухнята. На екрана участниците в „MasterChef Гърция“ се суетяха зад дълги плотове, търчаха напред-назад за продукти и се преструваха, че знаят как трябва да се сготви див лаврак по правилата на гурме кулинарията.

„И да речеш, че от толкоз гледане барем се научи да готви, а то – ядец“, каза си Костас, гледайки жена си изпод вежди. Спомни си как веднъж Евридики се бе опитала да фламбира заешко месо на тиган – получи се суров заек,

удавен в индустриални количества алкохол; а изригналият висок пламък за малко не ѝ опърли веждите. Костас тогава си изяде покорно всичко (въпреки реалния риск от салмонела), но когато зарадваната му съпруга предложи да му сипе допълнително, не се бе сдържал и ѝ бе отвърнал: „Не, благодаря, този заек ме хвана!“.

Евридики му се бе разсърдила жестоко и бе мълчала като гроб четири дни.

Когато по-късно съпрузите си легнаха в семейното ложе, Евридики тутакси си сложи маската за сън и се приготви да спи. Костас я прегърна през талията и опита да я приласкае, но тя го отблъсна с досада. И понеже нашият човек продължи да ѝ се умилква, тя се принуди да смъкне маската.

– Какво правиш?

– Познай – рече игриво Костас и я погали нагоре по бедрото, докато ръката му стигна до ръба на ефирната ѝ нощница. Той започна бавничко да я повдига, но Евридики го плесна през ръката и покри бедрата си. Тя имаше хубави бедра – стройни и гладки на пипане. Костас още се възбуждаше от тях дори след всичките тези години.

– Престани – каза тя. – Не съм в настроение. Костас не се предаде.

– Нали каза, че се възбуждаш, като ме видиш ядосан?

– Това беше одева – отрязва го Евридики. – Вече ми мина.

Костас пусна това покрай ушите си. Продължи да гали стегнатите ѝ бедра и я целуна по врата. Тя го избута.

– Костас, престани! Не ми е до това. Утре е много важен ден за мен.

– За тебе?! – слиса се той. – Мен ще повишават в чин, не теб.

Евридики го погледна с неприкрита досада, задето изобщо ѝ се налага да му обяснява очевидни неща.

– Писна ми да съм съпруга на подполковник. Знаеш ли как ме гледат жените на по-висшите офицери, като отидем във Военния клуб?

– Не. Как те гледат?

– Не питай! – тросна му се Евридики.

– Ти повдигна въпроса.

– Лошо – ей така ме гледат! Потискам се. Искам вече да съм „госпожа полковниша“. Толкова години чакам! Заслужавам го.

Тя отново си сложи маската за сън, но Костас продължи с опитите си да я прикотка. Евридики се ядоса и пак свали маската.

– Ама какво ти става?! Вманиачаваш се вече с този секс. Мисля, че се разбрахме по въпроса. Един път в месеца е достатъчно! Заспивай.

Тя го целуна формално по бузата, угаси своята нощна лампа и се обърна на другата страна в леглото. Костас въздъхна и се предаде.

– Ще изляза да пуша една цигара – каза той някак неуверено и тъй като Евридики не бла-

говоли да го удостои с отговор, се почеса по косматите гърди и се надигна с пуфтене от леглото.

Умърлушен, излезе на балкона. Запали си цигара и се загледа с неясен копнеж в нощното небе. Кварталът бе притихнал. Откъм дворовете на съседните къщи стържеха шурци. Костас постепенно се успокои. За пореден път си даде сметка, че отдавна се бе отказал да постигне големи неща в живота си. Напоследък се улавяше, че все по-често изпада в апатия към всичко и дори службата в армията с нейните железни порядки не му доставяше предишното удовлетворение. Утре щеше да стане полковник, но това не значеше нищо за Костас. Също толкова би се зарадвал, ако някой му подареше нова климатична уредба за колата. Даже вероятно повече, в тия жеги. Само му се искаше да не търпи толкова лесно поражения и на домашния фронт. Макар в армията да бе подполковник, у дома, пред Евридики, често се чувстваше като новобранец. Главнокомандващ у тях бе благоверната му съпруга.

„Ама че глупости ми минават през главата – помисли си той. – Сигурно навлизам в криза на средната възраст.“

В този миг Костас Папуляс видя ярка падаща звезда. Тя се изсипа по диагонал през индиговия небосвод и угасна в мрака – някъде над плажната ивица на Катерини. Той тихичко си пожела нещо.